

Revideringspolicy

Nämnden inbjuds att ge synpunkter på den revideringspolicy för KPI och relaterade mått som SCB planerar att publicera på den externa hemsidan.

Innehåll

1.	Syfte	1
2.	Bakgrund	2
2.1	Kan KPI revideras?	2
2.2	SCB:s generella revideringspolicy	2
2.3	Kvantitativ riktlinje	3
2.4	Kommunikationen med användare	4
2.5	Korrigeringar i externa uppdrag	5
2.6	Korrigering av relaterade mått	5
3.	Revideringspolicy för KPI	6
4.	Historik för Skuggindex	8
5.	Kommentar angående reviderade produktgruppsindex	9
6.	Frågor till nämnden	11
	Referenser	11

1. Syfte

Mot bakgrund av bland annat diskussionerna under nämndmöte nr 13 (då den särskilda elpriskompensationen avhandlades) men även med hänsyn till internationella riktlinjer, ämnar SCB publicera en revideringspolicy för KPI och relaterade mått på hemsidan. Nämnden inbjuds att ha synpunkter på utformningen.

Ett utkast till policyn återfinns i avsnitt 3 av denna pm och avsnitt 2 ger en bakgrund till resonemanget bakom formuleringarna. I avsnitt 4 diskuteras användningen av reviderade produktgruppsindex (så kallade ”revindex”) medan tidigare användningar av ”Skuggindex” kommenteras i avsnitt 5.

2. Bakgrund

2.1 Kan KPI revideras?

Prisstatistiken särskiljer sig från den mesta annan officiell statistik i att den normalt sett inte revideras. Detta är extra tydligt för KPI som inte revideras ens i undantagsfall. I samband med att KPI för en viss månad offentliggörs så sker ett formellt ”fastställande” av indextalet, något som regleras i ett regeringsbeslut från 1993.¹

Sedan 2000 publicerar dock SCB även en parallell indexserie kallad *Skuggindex* där eventuella felaktigheter i beräkningarna av KPI kan korrigeras. Indextal för KPI:s undergrupper samt till KPI relaterade inflationsmått kan, till skillnad från total-KPI, revideras och specificeras därför normalt sett på sådant sätt att de är konsistenta med Skuggindex. *Inflationstakten enligt KPI* beräknas också den baserat på Skuggindextal och är därmed i praktiken reviderbar.

2.2 SCB:s generella revideringspolicy

På SCB:s hemsida återfinns dels en central revideringspolicy (SCB, 2020a), dels ett dokument med ”riktlinjer och rutiner för revideringar av statistikvärden” (SCB, 2018).

I revideringspolicyn gör man skillnad på tre olika ”kategorier” av revideringar:

- A) **Löpande revideringar.** Dessa är ”planerade och återkommande”; det handlar i princip om att preliminär statistik ersätts med slutlig. Sådana revideringar förekommer inte för KPI.²
- B) **Revideringar på grund av ändringar i metoder eller definitioner.** Dessa är ”planerade och av engångskaraktär”; det handlar om när nya metoder, datakällor eller insamlingsmetoder leder till revideringar av tidigare publicerad statistik. Sådana revideringar förekommer normalt

---

¹ I regeringsbeslut 9 om fastställande av konsumentprisindex står: ”Regeringen beslutar att Statistiska Centralbyrån skall fastställa KPI för varje månad fr.o.m. januari 1993. Regeringen förutsätter att KPI sedan det fastställts inte omprövas.” Det som fastställs är KPI totalt. Innan fastställandet överfördes till SCB så låg det hos regeringen.

² Inom ramen för KPI:s indexkonstruktion beräknas så kallade ”reviderade produktgruppsindex”, men dessa ger inte upphov till revideringar av själva KPI-talet. (Se även avsnitt 5.)

sett inte inom KPI (även om tabell 1, avsnitt 4, ger ett par historiska exempel av denna karaktär).

C) Korrigeringar. Dessa är "oplanerade"; det handlar om att korrigera statistikvärden som en följd av felaktigheter eller ny information.

I dokumentet "riktlinjer och rutiner för revideringar av statistikvärden" diskuteras under vilka förutsättningar korrigeringar av slutlig statistik bör göras. Där står bland annat:

"När behov av korrigering uppstår är det viktigt att ta ett samlat grepp om konsekvenserna för redovisad statistik. [...] Bedöm informationsvärdet av korrigeringen för att sedan kunna utforma redovisningen (eller eventuellt avstå)."

Begreppet "informationsvärde" beskrivs närmare längre ner i samma dokument:

"Gemensamt för revideringar, oavsett kategori, är att de syftar till någon slags förbättring, samtidigt som de ofta innebär ett merarbete för såväl producenter som användare (kollektivt sett). Termen informationsvärde kan ge vägledning för producentens bedömningar, även om den inte ger ett kvantitativt mått. Den definieras implicit genom frågan nedan.

- *Hur mycket ökar en revidering informationsvärdet för användare som därigenom ska ändra/uppdatera sina beräkningar/analyser/slutsatser?*

För att avgöra om en revidering är motiverad krävs således en avvägning mellan å ena sidan förbättringen av statistikens kvalitet och å andra sidan merarbetet för användarna. Dialog med användare är viktig, liksom kunskap om statistiken och dess kvalitet."

2.3 Kvantitativ riktlinje

Enligt ovanstående diskussion är det i slutändan är det bedömda informationsvärdet som ska avgöra huruvida ett särskilt Skuggindex bör beräknas eller inte, när ett fel upptäcks. Av bland annat praktiska skäl kan det ändå vara en fördel att precisera en kvantitativ riktlinje som kan fungera som underlag för bedömningen.

I KPI-utredningen (SOU, 1999) återfinns följande stycke:

*"Kraven på att undvika misstag bör ställas högt. Fel i storleksordningen över 0,1 procent är inte acceptabla om de beror på misstag."*³

---

³ Stycket fortsätter: "Särskilt viktigt är det att undvika misstag vid val av och implementering av beräkningsmetoder, eftersom de fel som uppstår därigenom kan vara stora och bestå under längre tid." Denna nog så viktiga aspekt, relaterad till mängden resurser SCB allokera till utredning och testning av nya metoder för KPI, berörs dock inte i denna pm.

Resonemanget i utredningen handlar visserligen inte specifikt om revideringar - det som diskuteras är snarare vilka krav som bör ställas på de metoder och system som används för att räkna KPI – men har ändå i praktiken använts av SCB som argument för att ett gränsvärde om just en tiondels procent kan vara rimligt.

I det förslag till revideringspolicy som presenteras i avsnitt 3 har SCB valt att tolka detta värde i termer av *inflationstakten*. Därmed har ett gränsvärde satts på en tiondels procentenhet på 12-månadersförändringen av KPI.⁴ (Detta motsvarar också publiceringsnivån, då KPI publiceras med två decimaler och inflationstakten med en decimal.)

Valet av gränsvärde för beräkning av Skuggindex diskuterades en hel del i samband med det så kallade ”skofelet” 2008. I en intern pm som behandlades av SCB:s dåvarande ledningsgrupp i augusti 2009 ställdes exempelvis skofelet storlek i relation till andra slumpmässiga och systematiska fel i KPI, bland annat urvalsfelet.

Enligt den idag senaste uppskattningen (SCB, 2022b) ligger urvalsfelet för inflationstakten enligt KPI numera på ca 0,23,⁵ vilket alltså motsvarar mer än det dubbla föreslagna gränsvärdet. Till urvalsfelet ska sedan läggas alla övriga typer av osäkerheter. I detta perspektiv verkar en tiondel möjligen som en snävt satt gräns.

Ytterligare en fråga man kan ställa sig är huruvida gränsvärdet egentligen borde relateras till nivån på inflationstakten. I den interna promemorian från 2009 rekommenderades att separata Skuggindexental enbart räknas *”i de fall det sker misstag som är av den storleksordning att de, under de förutsättningar vad gäller tillförlitlighet som i övrigt gäller för beräkningarna, riskerar att ge en missvisande bild av inflationsutvecklingen”*. Det går att argumentera för att fel motsvarande en tiondels procentenhet i större utsträckning bidrar till en ”missvisande bild” i tider av låg inflation än när inflationstakten ligger på höga nivåer.

I praktiken är det emellertid ett faktum att tiondelar på inflationstakten ofta ges betydelse av användare och i media, varför SCB valt att använda detta som gränsvärde i förslaget till policy.

2.4 Kommunikationen med användare

I SCB:s revideringspolicy återfinns även följande (relativt generellt formulerade) precisering avseende revideringar av typen ”kategori C”:

---

⁴ Det är inte helt tydligt att det är detta som avses i utredningen. På sida 104 står bl.a.: *”Det är [...] inte orimligt att precisera ett förhållandevis strängt krav – att misstag som påverkar indexutfallet med så mycket som en tiondels procent inte är acceptabelt.”*

⁵ Det är ”längden av ett ”95% konfidensintervall” som skattats till $\pm 0,23$.

”Konsekvenserna för statistikanvändningen avgör om och när – snarast eller i samband med en ordinarie redovisning – en korrigerings ska göras. Vid upptäckt av fel eller information utöver rutinerna utvärderar SCB utan dröjsmål korrigeringsbehovet utifrån statistikens dignitet och felets betydelse för användarna. Korrigeringar presenteras på ett tydligt och lättillgängligt sätt, där även anledningen till korrigeringsarna framgår med beaktande av statistiksekretessen.”

Då en revidering av KPI (i form av en separat beräkning av Skuggindex) utgör potentiellt marknadspåverkande information är det viktigt att alla användare informeras samtidigt. Det enklaste sättet för SCB att försäkra sig om sådan ”samtidighet” är att publicera informationen i samband med ett ordinarie publiceringstillfälle, exempelvis genom statistiknyheten. Ett alternativ skulle kunna vara via ett särskilt pressmeddelande.

Då publiceringen av KPI sker med korta intervall (ungefär en månads mellanrum) torde det oftast vara tillräckligt att informera användare i samband med nästa publicering.

2.5 Korrigeringar i externa uppdrag

SCB producerar även ett antal till KPI relaterade statistikprodukter på uppdrag. Rent principiellt finns ingenting som hindrar att uppdragsserier korrigeras även när inget Skuggindex beräknats. Det är alltså inte nödvändigt att bibehålla konsistens mellan varken det officiella KPI-talet eller Skuggindex och de delserier som producerats på uppdrag av externa användare. Det bedömda informationsvärdet bör dock vara vägledande även här. Det verkar därför rimligt att ha som grundprincip att externa uppdrag justeras främst i samband med att ett särskilt Skuggindex beräknats. Undantag kan dock förekomma, och har förekommit, i fall där ett fel bedömts kunna ha stor betydelse för den enskilde uppdragsgivaren.

2.6 Korrigering av relaterade mått

I princip kan, som redan nämnts, relaterade inflationsmått såsom KPIF, KPI-KS, KPIF-XE, etc., och även HIKP, revideras. Precis som för uppdragsserier gäller att bibehållen konsistens med KPI inte är ett absolut krav.

För HIKP:s del är detta specificerat i förordningen:⁶

“Harmonised indices and their sub-indices that have already been published may be revised.”

Följande tre paragrafer i HIKP:s genomförandeförordning⁷ är också relevanta:

---

⁶ Regulation 2016/792 of the European parliament and of the Council, article 7.5.

⁷ Commission Implementing Regulation 2020/1148.

“Article 16: Finalisation of provisional data

Where a Member State transmits sub-indices or their weights as provisional, it shall finalise them with the following month’s transmission.

Article 17: Revisions due to mistakes

- 1. Member States shall correct mistakes and transmit the revised sub-indices or sub-index weights to the Commission (Eurostat) without unjustified delay.*
- 2. Member States shall provide the Commission (Eurostat) with information on the cause of the mistake at the latest with the transmission of the revised data.*

Article 18: Other revisions

- 1. The timing, length and integration into the HICP of revisions other than those pursuant to Articles 16 and 17 shall be coordinated with the Commission (Eurostat).*
- 2. Member States shall provide the Commission (Eurostat) with estimates of the revised HICP sub-indices no later than 3 months prior to the planned implementation of the proposed revision.”*

Även Eurostat delar alltså in revideringar i tre kategorier. Den första kategorin gäller revideringar som innebär att preliminär statistik ersätts av slutlig. Detta är som redan nämnts normalt sett inte aktuellt för Sveriges del. Den andra kategorin gäller revideringar som beror på misstag, d.v.s. den typ som är i fokus här. Den tredje kategorin innehåller alla övriga typer av revideringar, inklusive sådana som har med metodmässiga ändringar och/eller byte av datakälla att göra. Revideringar som beror på att misstag korrigeras behöver inte godkännas på förhand av Eurostat medan ett sådant godkännande krävs för revideringar i den tredje kategorin.

I bland annat utkastet till ny HIKP-manual, men även i muntlig kommunikation med företrädare för Eurostat, är det tydligt att de anser att medlemsländerna bör vara restriktiva med revideringar. Även om den tredje typen av revidering (artikel 18) rent juridiskt är tillåten, så bör den alltså enligt Eurostat undvikas i möjligaste mån.

3. Revideringspolicy för KPI

Med utgångspunkt i ovanstående resonemang har ett utkast till revideringspolicy för KPI och relaterade inflationsmått tagits fram och bifogas nedan. I avsnitt 4 redovisas också en sammanställning av tidigare gjorda ”revideringar” i KPI - definierat som tillfällen där fastställda KPI-tal skiljer sig från Skuggindex. Noteras bör att en del av dessa revideringar inte är helt i linje med den nu föreslagna policyn, enligt vilken enbart korrigeringar av regelrätta fel utgör grund för revidering.

Revideringspolicy KPI

I föreliggande PM beskrivs SCB:s praxis för revideringar av KPI och relaterade inflationsmått.

SCB:s centrala policy

I SCB:s centrala revideringspolicy^{*} skiljer man på tre olika kategorier av revideringar:

A – Löpande revideringar

B – Revideringar på grund av ändringar i metoder eller definitioner

C – Korrigeringar

För KPI:s del förekommer inte revideringar av typ A eller B.^{**} Den typ av revidering som kan vara aktuell för KPI liknar typ C i kategoriseringen ovan, men är något mer restriktiv då det faktiska KPI-talet (index för KPI totalt) inte heller i detta fall revideras.

Fastställda tal och Skuggindex

Efter det att KPI för en viss månad offentliggjorts sker ett formellt fastställande av totalindex-talet och detta omprövas därefter inte. Det fastställda talet gäller i alla sammanhang där lagar, förordningar eller avtal hänvisar till Konsumentprisindex.

Alternativa indextal kan emellertid tas fram till den parallella serie som kallas för *Skuggindex*.^{***} När ett separat Skuggindex-tal beräknas så revideras indextal för undergrupper samt de till KPI relaterade inflationsmått. Index för undergrupper är således alltid konsistenta med Skuggindex och detsamma gäller normalt sett även för till KPI relaterade inflationsmått. Vidare beräknas *inflationstakten enligt KPI* utifrån Skuggindex-tal.

---

* <https://www.scb.se/contentassets/99b579ae03d245c1a5700c12947746cf/revideringspolicy-2022-def.pdf>.

** Metodändringar införs normalt sett i KPI *från och med* ett visst år, utan någon revidering bakåt. Inom ramen för KPI:s indexkonstruktion beräknas visserligen så kallade "reviderade produktgruppsindex"; dessa ger dock inte upphov till revideringar av KPI-talen utan används som en del av indexkedjan för framtida perioder.

*** Skuggindex redovisas sedan den 8 maj 2000 i Statistikdatabasen och på SCB:s webbsida. Skuggindex sätts normalt sett lika med KPI men kan i undantagsfall användas för att ta hänsyn till korrigeringar.

Kriterier för beräkning av Skuggindex

Följande riktlinje används som utgångspunkt för bedömningen av huruvida separata skuggindex skall räknas eller inte: **Separata skuggindex beräknas endast om beräkningsfel upptäcks vilka har påverkat inflationstakten enligt KPI (12-månadersförändringen av KPI-talet) med 0,1 procentenheter eller mer.**

Ovanstående ska dock inte ses som ett absolut gränsvärde för när ett separat Skuggindex *skall* beräknas utan just som en riktlinje. När ett fel upptäcks har SCB som ambition att ta hänsyn till det faktiska informationsvärdet för användare av statistiken i varje enskilt fall och väga ökad tillförlitlighet mot praktiska nackdelar av en eventuell revidering.

Kommunikation

Om SCB upptäcker ett fel i statistiken av sådan betydelse att det bör ge upphov till en separat beräkning av Skuggindex så kommuniceras detta normalt sett i samband med nästföljande ordinarie publiceringstillfälle. I den händelse felet skulle vara särskilt betydande, eller att nästa publiceringstillfälle skulle anses ligga för långt fram i tiden, är det även möjligt med kommunikation via ett särskilt pressmeddelande.

---

4. Historik för Skuggindex

Skuggindexserien skapades i samband med en översyn år 2000 för att möjliggöra redovisning av ett antal historiska korrigeringar i KPI-talen på ett konsistent sätt. Senare har serien även, vid två olika tillfällen, nyttjats för att korrigera ytterligare uppkomna felaktigheter i beräkningarna.

I tabell 1 listas de perioder där fastställda KPI-tal skiljer sig från Skuggindex (enbart större skillnader har tagits med).¹¹ De största differenserna kommenteras med utgångspunkt i historisk dokumentation.¹²

---

¹¹ Enligt tabell *Konsumentprisindex (KPI), totalt, 1980=100*; https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__PR__PR0101__PR0101A/KPItotM.

¹² Bland annat utifrån ett pressmeddelande daterat 8 maj 2000; "Pressmeddelande från SCB: Information om konsumentprisindex (KPI)".

Tabell 1: Jämförelse mellan Skuggindex och fastställda KPI-tal. Data för perioden 1980M01-2022M08. Differenser kan i vissa fall ha flera orsaker men enbart de viktigaste kommenteras här. Enbart de största differenserna har inkluderats i tabellen.

Period	Beskrivning
Januari 1983	Fel i prisunderlaget avseende el- och fjärrvärme.
Januari 1987	Slopande av skatt på garantibeloppet (egnahemsposten) hade missats.
Januari – mars 1990	Elementärindexformel som i efterhand bedömdes som olämplig hade använts.
Januari 1992 – mars 2000	Retroaktiv justering på grund av metodbyte för kläder (införande av rekorrigering).
Januari 1995 – december 1997	Hushållens kostnader för ränteskillnadsersättning hade inte beaktats.
Juli – september 1997	Ett så kallat "stansfel" i hyresundersökningen korrigerades.
Januari – juli 2008	Fel i implementeringen av den hedoniska modellen för kvalitetsjustering av skor.
Maj 2009 – december 2010	Den beräknade effekten av skattereduktion för ROT-åtgärder hade baserats på en prognos som senare visade sig avvika betydligt från utfallet.

5. Kommentar angående reviderade produktgruppsindex

Inom ramen för KPI:s indexkonstruktion beräknas, som redan nämnts, reviderade produktgruppsindex ("revindex") i vilka uppdaterad och/eller korrigerad mikrodata tas i beaktande. Dessa index används sedan som en del av indexkedjan från och med nästkommande år.

Beräkningen av revindex klassas inte som revidering då dessa inte ger upphov till nya KPI-tal, varken totalt eller för undergrupper. Vi tar dock tillfället i akt att i denna pm även lyfta frågan om lämplig hantering av revindex för att ge nämnden möjligheten att komma med synpunkter.

Fördelarna med att beräkna reviderade produktgruppsindex är bland annat att risken för så kallad "substitutionsbias" på lägre indexnivåer minimeras (genom användning av mer relevanta vikter) och att eventuella felaktigheter i prismaterialet kan korrigeras. Genom att använda de reviderade indextalen i årslänkarna bör KPI på lång sikt hamna på en mer korrekt nivå.

KPI har dock flera olika användningsområden vilket kan leda till *trade-off's*. Enligt KPI-utredningen är det kompensationsändamålet som ska vara styrande, men det kan ändå vara rimligt att ställa sig frågan om revideringar som bidrar till konstlade mönster i enskilda förändringstal bör

inkluderas i revindex eller inte. Detta torde särskilt gälla prisförändringar av temporär karaktär.

Följande utgör exempel på saker som, utöver rena förändringar i mikrodata (priser och/eller vikter), rent praktiskt är möjliga att ta hänsyn till i revindex:¹⁵

1. När transaktionsdata används så beräknas preliminära produktgruppsindex ("indexbas") ofta baserat på data för mellan 21 och 25 av månadens dagar. Revindex skulle kunna användas för att inkorporera hela månadens data i efterhand.
2. Om SCB i framtiden skulle övergå till att använda en "multilateral" indexmetod (en formel som använder data från många olika månader för att beräkna ett index) så skulle revindex kunna användas för att i efterhand räkna inom året transitiva index för den aktuella produktgruppen.
3. Beräkningsfel/indatafel som ansetts för små för att ge upphov till en separat beräkning av Skuggindex kan istället justeras i revindex.
4. Justeringar som görs för att ta hänsyn till olika typer av stöd eller skatteförändringar kan tas in i revindex även om de inte var möjliga att hantera de preliminära produktgruppsindexen (exempelvis p.g.a. att tillräckligt underlag saknades).
5. Justeringar för stöd och/eller skatteförändringar som beräknats med utgångspunkt i en prognos kan i revindex ersättas med en beräkning som tar hänsyn till faktiskt utfall.
6. I samband med metodbyten så kan föregående års produktgruppsindex räknas om med den nya metoden och dessa skattningar inkorporeras i revindex.

Med hänsyn *enbart* till kompensationsändamålet torde det inte finnas någon direkt nackdel med att hantera samtliga ovanstående exempel i revindex. Emellertid så har vissa justeringar enbart en marginell påverkan på sikt och det kan därmed ifrågasättas om sådana justeringar är "värda priset" i form av de tekniska effekter som uppkommer på inflationsmått.

---

¹⁵ En i någon mån relaterad fråga är den om allokeringen av resurser och huruvida SCB bör lägga tid på att räkna reviderade produktgruppsindex givet att detta i vissa fall är ett tidskrävande arbete. För att få en känsla för hur stor effekt dessa justeringar har haft på inflationsutfallet har SCB genomfört en mindre simuleringsstudie där inflationstakten enligt KPI för perioden 2014-2021 räknats om med samtliga reviderade produktgruppsindex ersatta med sina preliminära motsvarigheter. Inflations-takten avrundad till en decimal påverkades då med en tiondel för totalt 10 månader av 96. Ingen systematik kunde noteras. Indextal på lägre nivåer påverkas dock förstås betydligt mer av enskilda justeringar.

6. Frågor till nämnden

- Har nämnden några synpunkter på den föreslagna revideringspolicyn?
- Har nämnden några synpunkter på användningen av reviderade produktgruppsindex ("revindex")?
- Övriga synpunkter?

Referenser

Eurostat (2018). *HICP Methodological Manual*.

SCB (2018). *Riktlinjer och rutiner för revideringar av statistikvärden*.

https://www.scb.se/contentassets/0cd92207266d40eb8829244d51d90b94/riktlinjer_for_revideringar_av_statistikvarde.pdf.

SCB (2022a). *Revideringspolicy 2022-06-30*.

<https://www.scb.se/contentassets/99b579ae03d245c1a5700c12947746cf/revideringspolicy-2022-def.pdf>

SCB (2022b). *Kvalitetsdeklaration version 1 Konsumentprisindex*.

https://www.scb.se/contentassets/a1e257bb3a574420b9d3f2ff59851c0a/pr0101_kd_2022.pdf

SOU (1999). *Betänkande från Utredningen om konsumentprisindex, 1999:124*.